

Vljudno vas vabimo na otvoritev oblikovalske razstave Nenada Dogana, ki bo v četrtek, 16. junija 2005, ob 20. uri.

You are cordially invited to attend the design exhibition by Nenad Dogan.
The exhibition opening will take place on Thursday, 16 June 2005 at 8 p.m.

Razstava je spremljevalna prireditev 46. jazz festivala Ljubljana.

The exhibition is an accompanying event to the 46th Jazz Festival Ljubljana.

Otvoritev bo spremljal koncert Boška Petrovića in Primoža Grašiča – Jazz Winery.

The opening will be accompanied by the concert of Boško Petrović and Primož Grašič – Jazz Winery.

Razstavo je pripravil Emzin, Zavod za kreativno produkcijo.

The exhibition has been organized by Emzin, Institute of Creative Production.

Posebna zahvala za pomoč pri izvedbi razstave:
Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije,
Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost in Foto Quick, Zagreb.

Special thanks for the realization of the exhibition:
The Ministry of Culture of the Republic of Slovenia,
The City of Ljubljana, Department of Culture and Research and Foto Quick, Zagreb.

Galerija Avla NLB, Trg republike 2, Ljubljana
16. junij – 16. september 2005

Nenad Dogan
Jazz on My Mind

Oblikovalska razstava

Galerija Avla NLB

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Galerija Avla NLB, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
<http://www.nlb.si/galerija>
koordinacija izvedbe razstav: Miranda Južnič, telefon: (01) 476 50 44

produkcija: Emzin, Zavod za kreativno produkcijo, tisk: Tiskarna Hren

Nenad Dogan

Nenad Dogan iz Zagreba, rojen leta 1950, je po izobrazbi akademski slikar. Diplomiral je leta 1975 v razredu profesorja Raula Goldonija, od leta 1978 pa se ukvarja izključno z grafičnim oblikovanjem. Od leta 1979 do 1993 je deloval kot art direktor v založniškem podjetju August Cesarec, kjer je uredil več sto

knjižnih izdaj. Od leta 1991 je docent na študiju oblikovanja Fakultete za arhitekturo v Zagrebu. Leta 1992 je ustanovil Studio Dogan. V devetdesetih začne sodelovati s številnimi mednarodnimi marketinškimi agencijami. Od leta 2001 do 2003 vodi kreativni oddelek agencije BBDO Zagreb.

Zaznamuje ga izrazita avtorska in institucionalna dejavnost, sodeloval je na številnih mednarodnih razstavah, na mnogih so bila njegova dela tudi nagrajena.

Dela:

1. *Midnight Jazz Session*, plakat, 1997
2. *Century of Blues*, plakat, 2004
3. *Jazz is Back, Grožnjan 2005*, plakat, 2005
4. *Yamaha Guitar Summit 2004*, plakat, 2005
5. *Lastovo otok glasbe*, plakat, 2002

Na naslovni strani (izreza):

1. *Jazz is Back, Grožnjan 2001*, plakat, 2001
2. *Boško Petrović – Jazz Gala*, plakat, 1995

Na zadnji strani (izreza):

1. *Lastovo otok glazbe*, plakat, 2004
2. *Hrvatski Jazz Sabor*, plakat, 2004

O sliki, ilustraciji in črki

Ali obstaja kakšna jasno določena meja med sliko in ilustracijo, tako kot ta pojma razume sodobna oblikovalska praksa? Odgovor na to vprašanje, ki se bo hkrati nanašalo na ustvarjalno početje Nenada Dogana, je treba, če izhajamo iz sodobnih pobud, poiskati predvsem v zgodovinski razsežnosti. Iskanje odgovora skozi eno prizmo seveda nakazuje željo po morebitni opredelitvi obeh – slike in ilustracije – kot ju razumemo v vizualnem označevanju, zlasti znotraj inštitucije umetnosti in grafičnega oblikovanja v modernem času. Ravno zato je namreč moderna doba utemeljila to razliko na podlagi institucionalnega umeščanja "slike" v prostor muzeja in galerije, "ilustracije" in grafičnega oblikovanja pa v prostor reproduktivnih množičnih medijev. Po tej zamisli in praksi je slika delo, nastalo iz "umetniških" pobud, ilustracija ali informacijska grafična struktura pa sta "komercialni". Kot da se slike v galerijah ne bi prodajale. Pošteno bi bilo, če bi rekli, da je razlika samo v procesu – ilustracija je v glavnem vnaprej naročena, medtem ko sliko plačujemo pozneje, po izdelavi in predstavitvi. To je tudi pomembna sodobna institucionalna razlika v javni percepciji slike in ilustracije. Razmerje med tema dvema pojmom oziroma tema dvema ravnema prakse vizualnega označevanja se zlasti zaplete, če upoštevamo dinamiko razvoja in sprememb množičnih medijev vizualnega komuniciranja, kar zelo vpliva na samo prakso slikanja in ilustriranja, s tem pa tudi na obe pojmovni razliki. Zaradi te dinamike ni mogoče preprosto vzpostaviti trajnejše opredelitve razlike med tema pojmom, pa tudi sama praksa je postala fluidna – v lebdečem prostoru med raznimi mediji, v katerih se predstavi končni likovni izdelek, od galerije do interneta.

Kaj je potem slika in kaj ilustracija?

Z vidika tradicije gre za logično razliko, saj je slika ilustraciji nadrejen pojem. Vendar zgodovinski pogled razkrije, da so razlike "mehke": ali niso nekatera izmed najbolj pogosto reproduciranih del iz zgodovine slikarstva, del, ki že od nekdaj prispevajo pomemben delež v fundusih svetovnih muzejev in galerij, dejansko nastala – po naročilu? To nemara napeljuje na sklep, da

je ilustriranje duhovnega ali materialnega stanja zelo pogosto tudi smisel slikanja kot procesa, seveda tistega slikanja, ki z vidika zgodovinarjev tradicionalno določa disciplino. Očitno je, da se ilustracija v zgodovinskem smislu pomensko povezuje predvsem s slikovnim prikazovanjem neke tekstualne podlage: mar niso nekatere izmed najbolj znanih knjižnih ilustracij v zgodovini še kako "slikarske" v svoji vizualizaciji, tako da dostikrat težko ugotovimo ostro mejo med slikanjem videnega in ponazarjanjem besedila? Poleg tega problemi današnjega analiziranja odnosa med sliko in ilustracijo na področju grafičnega oblikovanja presegajo tradicionalne nesporazume med metafizično in materialistično koncepcijo smisla proizvajanja vizualnih pomenov. Morda je razlika samo v metodi, po kateri se videno in prebrano spreminjata v vizualne oblike, kjer ju v tradicionalno pojmovani sliki vtisi iz neposrednega fizičnega okolja spreminjajo v nove materialne sklope, medtem ko v ilustraciji tekstovna znakovna podlaga prehaja v nov simbolični sistem. Pri grafičnem oblikovanju to vprašanje dodatno zapleta črka kot vizualni fenomen, tista črka, ki je denimo v srednjeveških miniaturah kot rokopišna oblika nastopala v vlogi avtorsko zasnovanega in izdelanega simbola. Danes so črke zaradi množične uporabe digitalnih tehnologij skupek znakov, ki funkcionira onstran modernistične težnje po kodifikaciji. Prav nasprotno, obseg možnosti izbire odpira vsakemu oblikovalcu področje interpretacijske svobode.

Ustvarjalno delovanje Nenada Dogana ponuja dovolj izhodišč za razpravo o odnosu med slikovno in ilustracijsko ravni vizualnega označevanja, zlasti zato, ker avtor v svojih delih enakovredno uporablja tradicionalne in sodobne tehnike. Možno spodbudno razrešitev omenjenih odnosov lahko najdemo v avtorski uporabi črk kot ilustrativnih znakovnih elementov. Črka je sicer kodificirano standardno vizualno sredstvo, v avtorski interpretaciji pa postane vizualna forma, ki gradi referenčnost komunikacije na odmiku od standarda. Ta odmik v Doganovem oblikovanju plakatov za glasbena dogajanja se praviloma vzpostavlja v odnosu do ilustrativne grafične forme, zato vsebujejo njegovi plakati standardne komunikacijske teme, pa tudi tipografske fraze in hkrati slikarske improvizacije na temo, kot je za jazz primerno.

Fedja Vukić

Fedja Vukić, umetnostni zgodovinar, predavatelj teorije in zgodovine oblikovanja na študiju oblikovanja, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Zagrebu, Hrvaška.

1.

2.

3.

4.

5.